GÜNAH KAVRAMI VE BÜYÜK GÜNAHLAR - I

Değerli Müminler!

Günah, Farsça bir kelime olup, dinde suç sayılan, Allah'ın yasak ettiği söz ve davranışlar, demektir.

Allah'ın yapın dediği bir şeyi yapmamak günah olduğu gibi, yapmayın dediği bir şeyi yapmak da günahtır.

Bir örnek olmak üzere, Allah Teâlâ inananlara namaz kılmayı emretmektedir. Ergenlik çağına gelen aklı başında bir müslüman, Allah'ın bu emrini yerine getirmekle yükümlüdür. Böyle bir kimse namaz kılmayacak olursa günah işlemiş olur.

Bunun başka bir örneği de zinadır. Allah Teâlâ, aralarında nikah bağı bulunmayan kadınla erkeğin cinsi ilişkide bulunmalarını yasaklamıştır. Allah'ın bu yasağına uymayanlar da günah işlemiş olurlar.

Kur'an-ı Kerim, günahları, büyük ve küçük olmak üzere iki kısma ayırır. Ancak büyük ve küçük günahların nelerden ibaret olduğu hakkında fazla bilgi vermez. Konu ile ilgili ayetlerden bir tanesinde şöyle buyurulur:

اِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَآئِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّـَٔاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا.[1]

"Eğer yasaklandığınız büyük günahlardan sakınırsanız, (küçük) günahlarınızı örteriz ve sizi şerefli bir yere sokarız."[1]

Şüphesiz günahların hepsi eşit değildir. Bir adamı haksız yere dövmek ve yaralamak günah olduğu gibi, onu öldürmek de günahtır. Fakat bunlar, aynı seviyede değildir.

Aynî diyor ki, günahın büyüklük ve küçüklüğü izâfî yani bağıntılıdır. Bir günah ki ondan daha büyük bir günah varsa, o günah kendisinden daha küçük olana nisbetle büyüktür.[2]

Bu itibarla günahlar, birbirlerine nisbetle büyük ve küçük olmak üzere iki kısma ayrılır.

Büyük Günah (Kebire)

Büyük günahın, herkesin üzerinde ittifak ettiği bir tanımı yoktur. İslam alimleri bu konuda farklı tanımlar yapmışlardır. Bu tanımlardan birisi ve belki de en uygun olarak kabul edileni şu tanımdır:

"Allah'ın adam öldürmek ve zina etmek gibi ceza tayin ettiği ve işleyene cehennemde azap edeceğini bildirdiği her günah, büyük günahtır."[3]

İbn Hacer el-Heytemî (H. 909-974, M.1504-1567) büyük günahlar hakkında yazdığı "ez-Zevacir an iktirâfi'l-Kebâir" adlı eserinin baş tarafında büyük günah hakkındaki çeşitli tanımları naklederken birinci sıraya bu tanımı almıştır. Bu şu demektir:

Bir günah ki onu işleyen kimsenin cehennemde azap edileceği Kur'an-ı Kerim ve hadislerde bildirilmiş ise, o günah, büyük günahtır.

Kur'an-ı Kerim'de "şunlar büyük günahlardır" diye bildirilmiş değildir. Ancak yasaklanan hususlar Kur'an-ı Kerim'de yer almıştır.

Hadis-i şeriflere gelince, Peygamberimiz:

اَلشِّرْكُ بِاللّٰهِ، وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ وَقَتْلُ النَّفْسِ وَقَوْلُ الزُّورِ

1 Nisâ, 4/31.
2 Aynî, *Umdetü'l-Kârî*, XII, 216.
3 Taftazânî, *Şerhu'l-Makasıd*, II, 175-176.

“Büyük günahlar, Allah’a ortak koşmak, anaya-babaya eziyet etmek, (haksız yere) adam öldürmek ve yalan şahitliği yapmaktır.”[4]

اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوبِقَاتِ. قِيلَ يَا رَسُولَ اللّٰهِ وَمَا هُنَّ قَالَ الشِّرْكُ بِاللّٰهِ وَالسِّحْرُ وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِى حَرَّمَ اللّٰهُ اِلاَّ بِالْحَقِّ وَاَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ وَاَكْلُ الرِّبَا وَالتَّوَلِّى يَوْمَ الزَّحْفِ وَقَذْفُ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلاَتِ الْمُؤْمِنَاتِ

“İnsanı mahveden yedi günahtan kaçının.

–Ey Allah’ın elçisi, bu yedi günah nedir? diye sorduklarında, Peygamberimiz:

–Allah’a ortak koşmak, efsûn yapmak, Allah’ın öldürülmesini haram kıldığı bir kimseyi haksız yere öldürmek, yetim malı yemek, riba (faiz) yemek, düşmana hücum anında savaştan kaçmak, namuslu, kendi halinde mümin kadınlara zina iftirası yapmaktır.”[5] gibi bazı hadisi şeriflerde sayı bildirilmiş ise de, Aynî’nin de ifade ettiği gibi,[6] büyük günahlar bunlardan ibarettir, başka büyük günah yoktur, demek değildir. Peygamberimiz bu ve benzeri sayı bildiren hadisi şerifleri ile büyük günahlardan toplumu fazlası ile etkileyenlere dikkat çekmiştir. Yoksa bunlardan başka büyük günah yoktur demek istememiştir. Nitekim sayı bildiren hadisi şeriflerde yer almayan bazı günahların da büyük günah olduğunu bildirmişlerdir. İşte bu hadisi şeriflerden birisi de şudur:

مِنَ الْكَبَائِرِ شَتْمُ الرَّجُلِ وَالِدَيْهِ. قَالُوا يَا رَسُولَ اللّٰهِ هَلْ يَشْتِمُ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ قَالَ» نَعَمْ يَسُبُّ أَبَا الرَّجُلِ فَيَسُبُّ أَبَاهُ وَيَسُبُّ أُمَّهُ فَيَسُبُّ أُمَّهُ

–Bir kimsenin anne ve babasına sövmesi, büyük günahlardandır.

–Ey Allah’ın elçisi, hiç insan anne ve babasına söver mi? dediler. Peygamberimiz:

–Evet, bir adamın babasına söver, o da onun babasına söver, adamın

4 Buhârî, “Şehâdât”, 10; Müslim, “İman”, 38.
5 Buhârî, “Tıb”, 48; Müslim, “İman”, 38.
6 Aynî, *Umdetü’l-Kârî*, XII, 216.

anasına söver, o da onun anasına söver, buyurdu ve bu davranışı büyük günahlardan saydı.[7]

Demek ki ne Kur'an-ı Kerim'de ne de hadisi şeriflerde, "Büyük günahlar şunlardır, bunlardan başka büyük günah yoktur" gibi bir ifade yer almamaktadır. Bunun için İslam âlimleri bu konuda da farklı sayılar bildirmişlerdir.

İbn Abbas (ra.)'a:

–Büyük günahlar yedi midir? diye sorulmuş, İbn Abbas (ra.):

–Onlar yetmişe daha yakındır, diye cevap vermiştir. Başka bir rivayette de:

–Yediyüze yakındır, ancak tövbe ve istiğfar ile büyük günah diye bir şey kalmadığı gibi ısrar ile de küçük günah büyük günaha dönüşür, diye cevap vermiştir.[8]

İbn Abbas (ra.)'a göre Allah'ın yasak ettiği her şey günahtır.[9]

İbn Hacer el-Heytemi, az önce adını verdiğim kitapta 467 büyük günah saymıştır. Meşhur hadis alimi Zehebî (ölümü H. 748, M.1347) "Kitabü'l-Kebâir" adlı eserinde yüz küsur büyük günahtan söz etmiştir.

Bunun için mümin, büyük olsun küçük olsun kime karşı günah işlediğini düşünmeli ve bütün günahlardan sakınmalıdır.

Günahın İnsan Üzerindeki Etkisi

Günah, insanın duygu ve düşünceleri üzerinde olumsuz etki yapar. Bakınız Peygamberimiz günahın bu etkisini nasıl açıklıyor.

Ebû Hureyre (ra.) diyor ki, Peygamberimiz şöyle buyurmuştur:

إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا أَخْطَأَ خَطِيئَةً نُكِتَتْ فِى قَلْبِهِ نُكْتَةٌ سَوْدَاءُ فَإِذَا هُوَ نَزَعَ وَاسْتَغْفَرَ وَتَابَ سُقِلَ قَلْبُهُ وَإِنْ عَادَ زِيدَ فِيهَا حَتَّى تَعْلُوَ قَلْبَهُ وَهُوَ الرَّانُ الَّذِى ذَكَرَ اللهُ: كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ.

7 Buhârî, "Edeb", 4; Müslim, "İman", 38.
8 İbn Kesîr, I, 486.
9 Heytemî, *Mecmeu'z-Zevâid*, I, 103.

"Şüphe yok ki mümin ilk defa bir günah işlediği zaman o günah onun gönlünde siyah bir nokta (yani kara bir leke) olarak belirir. Eğer mümin pişman olur, tövbe ve istiğfar ederse (leke silinir) kalbi yine parlar. Mümin günaha dönerse o leke de artar. Sonra arta arta bir kılıf gibi kalbini kaplar ki, "Hayır, onların işleyip kazandıkları şeyler kalplerinin üzerine pas tutmuştur." (Mutaffifin, 83/14) âyetindeki rayn da budur.[10]

Hadisi şerif birkaç önemli noktaya dikkatimizi çekiyor:

Birincisi, bir günahı hiç işlememek esastır. O günah ilk defa işlendiği zaman kalbi kirletmekte ve kalbin bazı özelliklerini yitirmesine sebep olmaktadır. Mümin yaptığı bu hatanın, işlediği bu günahın farkına varır, hemen tövbe ve istiğfar ederse kalbi de eski halini alır.

İkincisi, mümin işlediği bu günahı tekrarlar ve devamlı yaparsa bu leke artık silinmez bir hale gelir. Bakara Sûresi'ndeki:

خَتَمَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوبِهِمْ وَعَلٰى سَمْعِهِمْۜ وَعَلٰٓى اَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌۘ وَلَهُمْ عَذَابٌ
عَظ۪يمٌ

"Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir ve onların gözlerine bir çeşit perde gerilmiştir." (Bakara, 7) gerçeği ortaya çıkar.

Günahın Cezası Şahsîdir

Günah işlemekten doğan ceza şahsîdir. Yani herkes işlediği günahın cezasını çeker, başkasının günahından sorumlu olmaz. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de:

مَنِ اهْتَدٰى فَاِنَّمَا يَهْتَد۪ي لِنَفْسِه۪ۚ وَمَنْ ضَلَّ فَاِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَاۜ وَلَا تَزِرُ
وَازِرَةٌ وِزْرَ اُخْرٰىۜ

"Kim hidayet yolunu seçerse bunu ancak kendi iyiliği için seçmiş olur. Kim de doğruluktan saparsa kendi zararına sapmış olur. Hiçbir günahkar başkasının günah yükünü çekmez."[11] buyurulmuştur.

---

10 Tirmizî, "Tefsirü'l-Kur'an", 75; İbn Mâce, "Zühd", 29.
11 İsrâ, 17/15.

Ancak işlediği günahla kötü çığır açmış ve başkalarına kötü örnek olmuş kimseler, aynı davranışta bulunanların günahı kadar günah taşımış olurlar. Konu ile ilgili olarak şöyle buyuruluyor;

وَاِذَا قِيلَ لَهُمْ مَاذَٓا اَنْزَلَ رَبُّكُمْۙ قَالُوٓا اَسَاطِيرُ الْاَوَّلِينَۙ لِيَحْمِلُوٓا اَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيٰمَةِۙ وَمِنْ اَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍۜ اَلَا سَٓاءَ مَا يَزِرُونَ.

“Onlara, «Rabbiniz ne indirdi?” denildiği zaman, “öncekilerin masallarını” derler, kıyamet gününde kendi günahlarını tam olarak taşımalarından başka, bilgisizlikleri yüzünden saptırmakta oldukları kimselerin günahlarından bir kısmını da yükleneceklerdir. Dikkat edin, yüklendikleri günah ne kötüdür.”[12]

Ayet-i Kerime, başkalarını yoldan çıkaran kimselerin sadece yoldan çıkarma günahını değil, yoldan çıkardığı kimselerin günahlarından bir kısmını da yüklenmiş olacakları bildirilmektedir.

Bazı Bedeviler Peygamberimizi ziyarete gelmişlerdi. Yün elbiseleri vardı. Peygamberimiz kılık ve kıyafetlerinden muhtaç olduklarını görünce, halkı onlara yardım etmeye çağırdı. Halkın bu çağrıya katılmada ağır davranması Peygamberimizi üzdü. Bu esnada Medine’li birisi bir kese gümüş getirdi. Bunu bir başkası izledi, derken bir çokları yardım getirdi. Buna memnun olan Peygamberimizin sevinci yüzünden belli oldu. Şöyle buyurdu:

مَنْ سَنَّ فِى الإِسْلاَمِ سُنَّةً حَسَنَةً فَعُمِلَ بِهَا بَعْدَهُ كُتِبَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ عَمِلَ بِهَا وَلاَ يَنْقُصُ مِنْ أُجُورِهِمْ شَىْءٌ وَمَنْ سَنَّ فِى الْإِسْلاَمِ سُنَّةً سَيِّئَةً فَعُمِلَ بِهَا بَعْدَهُ كُتِبَ عَلَيْهِ مِثْلُ وِزْرِ مَنْ عَمِلَ بِهَا وَلاَ يَنْقُصُ مِنْ أَوْزَارِهِمْ شَىْءٌ

“Her kim İslam’da güzel bir çığır açar da kendisinden sonra onunla amel edilirse, o kimseye açtığı bu çığırla amel edenlerin ecri (sevabı) kadar sevap yazılır. Amel edenlerin ecirlerinden de bir şey eksilmez. Her kim de İslam’da kötü bir çığır açar ve kendisinden sonra onunla amel olunursa, o

12 Nahl, 16/24-25.

kimseye açtığı bu çığırla amel edenlerin günahı kadar günah yazılır. Amel edenlerin günahından da bir şey eksilmez."[13]

Değerli Müminler!

İnsanı günah işlemeye sevkeden nefistir. Nefis, insanda bulunan kötülüklerin kaynağıdır. İnsan nefsi daima fena ve kötü olan tarafa meyleder. Bütün gücü ile kötülüğü telkin eder. Yani genel olarak insan nefsinin tabiatında şehvete, günaha ve kötülüğe meyil vardır. Nefis, kendi gücünü ve emrindeki araçları o yönde kullanır. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de:

اِنَّ النَّفْسَ لَاَمَّارَةٌ بِالسُّوٓءِ

"Muhakkak nefis, aşırı şekilde kötülüğü emreder."[14] buyurulmuştur.

Ancak Allah Teâlâ insana iyiyi ve kötüyü ayırt edecek ve insanın zararına olacak şeylerden koruyacak akıl vermiştir. İnsan, kendisini diğer varlıklara üstün kılan akıl sayesinde nefsinin aşırı derecedeki istek-lerini dengeler ve zararına olan şeylerden korur. Esasen insanın değeri de buradadır.

Bundan başka insanı günaha sokan dış etkenler de vardır. Bunların başında dünya hayatının çekiciliği gelir. İnsanın aşırı istekleri onu günah işlemeye sevkeder. Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurulur:

زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَٓاءِ وَالْبَن۪ينَ وَالْقَنَاط۪يرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْاَنْعَامِ وَالْحَرْثِۜ ذٰلِكَ مَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَاۚ وَاللّٰهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَاٰبِ.

"İnsanlara kadınlar, oğullar, yüklerle altın ve gümüş yığınları, salma atlar, davarlar ve ekinlere karşı düşkünlük, çekici kılındı. Bunlar, dünya hayatının geçici menfaatleridir."[15]

Ayet-i Kerime'de sayılan dünya nimetleri ve dünya hayatının insana sevdirildiği ifade edilmektedir. Bu, tabiidir. Çünkü insanoğlu dünyada

---

13 Müslim, "İlim", 6.
14 Yûsuf, 12/53.
15 Âl-i İmrân, 3/14.

yaşıyor. Elbette bu nimetlerden yararlanacaktır. Allah Teâlâ bu nimetleri insan için yaratmıştır. Bu nimetlerden insanın kendisini mahrum etmesi doğru değildir. İnsan, çalmadan, çırpmadan, hile ve haksızlık yapmadan meşru bir şekilde bu nimetlerden yararlanacaktır. Zira bu nimetler onun için yaratılmıştır. Allah Teâlâ buyuruyor:

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللّٰهِ الَّت۪ٓي اَخْرَجَ لِعِبَادِه۪ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِۜ قُلْ هِيَ
لِلَّذ۪ينَ اٰمَنُوا فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيٰمَةِۜ كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ
يَعْلَمُونَ.

"(Ey Muhammed!) De ki: Allah'ın kulları için yarattığı, süsü ve temiz rızıkları kim haram kıldı? De ki: Onlar, dünya hayatında, özellikle kıyamet gününde inananlarındır. İşte bilen bir topluluk için âyetleri böyle açıklıyoruz."[16]

Ancak insan, bu nimetler için yaşadığını sanmayacak ve hayatı dünya hayatından ibaret kabul edip bu nimetleri elde etmek için meşrû olmayan yollara baş vurmayacak, günah işlemeyecektir. Bu nimetlerin daha güzelinin de var olduğunu düşünecek ve onlara erişmek için Allah'ın koyduğu ölçülere uyacaktır. Bu husus şöyle hatırlatılmaktadır:

قُلْ اَؤُ۬نَبِّئُكُمْ بِخَيْرٍ مِنْ ذٰلِكُمْۜ لِلَّذ۪ينَ اتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ ف۪يهَا وَاَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللّٰهِۜ وَاللّٰهُ بَص۪يرٌ بِالْعِبَادِۚ.

"De ki: Size bunlardan daha iyisini bildireyim mi? (Günahlardan) sakınanlar için Rableri katında içinden ırmaklar akan, ebediyyen kalacakları cennetler, tertemiz eşler ve (hepsinin üstünde) Allah'ın hoşnutluğu vardır. Allah, kullarını çok iyi görür."[17]

Günah İnsanı Dinden Çıkarır mı?

Peygamberlerden başka hiç kimse masum yani günah işlemekten korunmuş değildir. Peygamberlerde bulunması gerekli sıfatlardan birisi "İsmet"

16 A'râf, 7/32.
17 Âl-i İmrân, 3/15.

sıfatıdır ki, onlar günah işlemekten korunmuşlar demektir. Peygamberlerin dışında bu sıfat kimsede bulunmaz. Peygamberimiz buyuruyor:

كُلُّ بَنِى اٰدَمَ خَطَّاءٌ وَخَيْرُ الْخَطَّائِينَ التَّوَّابُونَ

"Adem oğlunun hepsi günah işler. Günah işleyenlerin en hayırlısı ise tövbe edenlerdir."[18]

Büyük de olsa günah işleyen kimse dinden çıkmaz, günahkar olur. Kalbinde inancı olduğu halde ibadet görevlerini ihmal eden, şirk ve küfür dışındaki günahlardan birini veya bir kaçını işleyen kimse, işlediği günahı helâl saymıyorsa bu kimse mümindir, ama günahkar mümindir. Elbette yükümlü olduğu ibadetleri yapmadığı ve büyük günah işlediği için cezayı haketmiştir. Allah Teâlâ dilerse onu bağışlar, dilerse günahı oranında cezalandırır, ama inancı olduğu için er geç cennete girer.

Ebû Zer (ra.) şöyle diyor: Peygamberimizi ziyarete gittim. Üzerinde beyaz bir elbise olduğu halde uyuyordu. Döndüm. Bir süre sonra yine gittim, uyanmıştı. Şöyle buyurdu:

–"Lâilâhe İllallah" –Allah'tan başka ilâh yoktur– diyen ve bu ikrar üzerine ölen hiçbir kul yoktur ki cennete girmesin, buyurdu. Ben:

–Zina etse de, hırsızlık yapsa da mı? dedim. Peygamberimiz:

–Evet, zina etse de, hırsızlık yapsa da girer, buyurdu. Ben tekrar:

–Zina etse de, hırsızlık etse de mi? dedim. Peygamberimiz:

–Evet, zina etse de hırsızlık etse de girer, buyurdu. Ben: Tekrar sordum. Peygamberimiz;

–Evet, Ebû Zer istemese de cennete girer, buyurdu.[19]

Değerli Müminler! Günah hakkında bu kısa bilgiden sonra şimdi de büyük günahlardan söz edelim.

Büyük Günahlardan ve Birincisi Allah'a Ortak Koşmaktır.

Bu konuşmamızda yalnız bundan söz edeceğiz. Bir başka konuşmamızda da diğer büyük günahları ele alacağız.

18 İbn Mâce, "Zühd", 30.
19 Buhârî, "Libas", 34; Müslim, "İman", 40.

Evet, büyük günahların en büyüğü Allah'a ortak koşmaktır. Bu sadece büyük günah değil, aynı zamanda küfürdür. Bütün Peygamberler Allah'ın bir olduğunu, ortağı ve dengi bulunmadığını ve yalnız O'na ibadet edilmesi gerektiğini duyurmuşlardır.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyuruluyor:

وَاِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌۚ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّح۪يمُ۟

"İlahınız bir tek ilahtır. O'ndan başka ilah yoktur. O rahmandır, rahimdir."[20]

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌۚ اَللّٰهُ الصَّمَدُۚ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْۙ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ.

"De ki: O Allah birdir. Allah samettir. O doğurmamış ve doğurulmamıştır. Hiçbir şey O'na eş ya da denk değildir."[21]

Evet Allah birdir, ortağı ve dengi yoktur. Evrende her şeyin yerli yerinde olması ve her hangi bir düzensizliğin bulunmaması, onu yaratan ve yönetenin bir olduğunu ve ortağının bulunmadığını gösterir. Enbiya Suresi'nin 22 nci âyeti bakınız bunu ne güzel ifade ediyor:

لَوْ كَانَ ف۪يهِمَٓا اٰلِهَةٌ اِلَّا اللّٰهُ لَفَسَدَتَاۚ فَسُبْحَانَ اللّٰهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ

"Eğer yerde ve gökte Allah'tan başka tanrılar bulunsaydı yer ve gök kesinlikle bozulup gitmişti (düzeni bozulmuş). Demek ki Arş'ın Rabbi olan Allah onların yakıştırdıkları ve uydurdukları (sıfatlardan) münezzehtir."

Peygamberimiz putperest bir topluluk içinde büyümüştü. Bugün Müslümanlar için birliğin sembolü olan Kâbe putlarla dolu idi.

Putlara tapanlar Allah'ı tanıyor, ancak O'nun ortakları olduğuna inanıyor ve bu ortaklar aracılığı ile O'na yaklaşacaklarını sanıyorlardı. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de:

---

20 Bakara, 2/163.
21 İhlâs, 112/1-4.

وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللّٰهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ.

"Andolsun ki onlara (Allah'a ortak koşanlara) "gökleri ve yeri kim yarattı?" diye sorsan, "Allah" diyecekler. De ki: (Öyle ise) övgü de yalnız Allah'a mahsustur, ama onların çoğu bilmezler."[22]

Allah'ı tanıdıkları, yer ve gökleri Allah'ın yarattığına inandıkları halde putlara niçin tapıyorlardı? Onlar buna şu cevabı veriyorlardı: "Biz putlara, bizi Allah'a yaklaştırsınlar ve Allah katında bize şefaatçi olsunlar diye tapıyoruz" diyorlardı. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de:

اَلَا لِلّٰهِ الدّ۪ينُ الْخَالِصُ وَالَّذ۪ينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِه۪ٓ اَوْلِيَٓاءَ مَانَعْبُدُهُمْ اِلَّا لِيُقَرِّبُونَٓا اِلَى اللّٰهِ زُلْفٰى

"Dikkat et, hâlis din yalnız Allah'ındır. O'nu bırakıp kendilerine bir takım dostlar edinenler, onlara, bizi sadece Allah'a yaklaştırsınlar diye tapıyoruz derler."[23] buyurulmuştur.

Halbuki bilemiyorlardı, Allah katında şefaat Allah'ın iznine bağlıdır. Allah izin vermedikçe hiç kimsenin şefaat etmesi söz konusu değildir. Nitekim Allah Teâlâ:

مَنْ ذَا الَّذ۪ى يَشْفَعُ عِنْدَهُٓ اِلَّا بِاِذْنِه۪

"Allah'ın izni olmadan huzurunda şefaat edecek olan kimdir?"[24]

لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُٓ اِلَّا لِمَنْ اَذِنَ لَهُ

"Allah'ın huzurunda kendisinin izin verdiğinden başkasının şefaatı

22 Lokmân, 31/25.
23 Zümer, 39/3.
24 Bakara, 2/255.

fayda vermez."[25] buyurmuş ve Allah'a ortak koşan putperestlerin yanıldıklarını bildirmiştir.

Değerli Kardeşlerim,

Allah Teâlâ Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyuruyor:

وَاعْبُدُوا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهٖ شَيْـًٔا

"Allah'a ibadet edin, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın."[26]

En üstün saygı demek olan ibadet yalnız Allah'ın hakkıdır, O'ndan başkasına ibadet yapılmaz. Bunun için O'na yapılan ibadete başkasını ortak etmek şirktir, en büyük günahtır. Allah'a gösterilen saygının benzeri, kim olursa olsun, başka hiç kimseye gösterilmez. Pek çok insan bu noktada yanılmakta ve şirke yönelmektedir. Kendisine itaatın Allah'a itaat olacağı Kur'an-ı Kerim'de bildirilen Peygamberimiz bile kendisine, ilâhlaştırırcasına, saygı gösterilmemesine dikkat çekmiş ve şöyle buyurmuştur:

لَا تُطْرُونِى كَمَا اَطْرَتِ النَّصَارٰى ابْنَ مَرْيَمَ، فَاِنَّمَا اَنَا عَبْدُهُ، فَقُولُوا عَبْدُ اللّٰهِ وَرَسُولُهُ

"Hristiyanların Meryem oğlu İsa'yı övdükleri gibi beni övmeyin, şüphesiz ki ben, Allah'ın kuluyum. Bana, "Allah'ın kulu ve elçisi" deyiniz (yeter)."[27]

Peygamberimiz şirke düşme konusunda Hristiyanları örnek veriyor. Çünkü Hristiyanlar Hz. İsa'yı aşırı derecede överek O'nu ilâhlaştırmışlar ve küfre gitmişlerdir. Halbuki Hz. İsa İlâh (Tanrı) değil, bizim Peygamberimiz gibi bir Peygamberdir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurulmuştur:

لَقَدْ كَفَرَ الَّذٖينَ قَالُوٓا اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْمَسٖيحُ ابْنُ مَرْيَمَۜ وَقَالَ الْمَسٖيحُ يَا بَنٖٓى

25 Sebe', 34/23.
26 Nisâ, 4/36.
27 Buhârî, "Enbiya", 48.

اِسْرَآءِيلَ اعْبُدُوا اللّٰهَ رَبّ۪ي وَرَبَّكُمْۜ اِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوٰيهُ النَّارُۜ وَمَا لِلظَّالِم۪ينَ مِنْ اَنْصَارٍ.

"Andolsun ki, "Allah, kesinlikle Meryem oğlu Mesihtir" diyenler kâfir olmuşlardır. Halbuki Mesih: "Ey İsrail oğulları, Rabbim ve Rabbiniz olan Allah'a kulluk ediniz. Biliniz ki, kim Allah'a ortak koşarsa muhakkak Allah ona cenneti haram kılar; artık onun yeri ateştir. Ve zalimler için yardımcılar yoktur."[28]

Âyet-i kerime'de Hz. İsa'nın bu konuda Hristiyanları uyardığını bildirmektedir. Buna rağmen onlar bu uyarıya kulak vermemişler, ona tanrılık isnad ederek küfre gitmişlerdir.

Peygamberimiz de Hristiyanların düştükleri bu korkunç hataya düşmememiz için bizi uyarıyor. Çünkü Peygamber de olsa bir insanı aşırı derecede övmek ve onda –yalnız Allah'da bulunması gereken bir takım yetkilerin bulunduğuna inanmak– Allah korusun insanı şirke götürür.

Bazı kimselere bir takım cahil insanların –onları ilahlaştırırcasına– saygı göstermeleri ve onların eteklerine yapıştıkları takdirde cennete gideceklerine inanmaları da insanı şirke yönelten davranışlardır.

Allah'a yapılan ibadete başkasını ortak etmek şirk olduğu gibi, gösteriş için ibadet etmek, hayır yapmak da şirkin başka bir çeşididir. Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyuruluyor:

فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَآءَ رَبِّه۪ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّه۪ٓ اَحَدًا.

"Her kim Rabbine kavuşmayı umuyorsa iyi iş yapsın ve Rabbine ibadette hiçbir şeyi O'na ortak koşmasın."[29]

Gösteriş için yapılan ibadeti, hayır ve hasenatı Allah kabul etmez. Esasen Allah, kendi rızası için olmayan hiçbir şeyi kabul etmez.

İbadeti, her türlü gösterişten uzak yalnız Allah rızası için yapmalı, bunda dünya ile ilgili hiçbir çıkar sağlama düşüncesi olmamalıdır.

28 Mâide, 5/72.
29 Kehf, 18/110.

Değerli Müminler!

Allah'a ortak koşan kimse en büyük günahı işlemiş olur. Bundan tövbe etmedikçe, yani şirki terk etmedikçe Allah Teâlâ onu bağışlamaz. Allah Teâlâ'nın tek bağışlamayacağını bildirdiği günah, budur. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de:

اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِه۪ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَٓاءُۚ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدِ افْتَرٰٓى اِثْمًا عَظ۪يمًا.

"Allah, kendisine ortak koşulmasını elbette bağışlamaz. Bundan başkasını dilediği kimse için bağışlar. Allah'a ortak koşan kimse büyük günah ile iftirada bulunmuş olur."[30] Çünkü Allah'ın ortağı yoktur.

Sohbetimizi, Lokman aleyhisselâm'ın oğluna yaptığı öğüt ile tamamlamak istiyorum:

يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللّٰهِؕ اِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظ۪يمٌ.

"Yavrucuğum, Allah'a ortak koşma, doğrusu Allah'a ortak koşmak, büyük haksızlıktır."[31]

30 Nisâ, 4/48.
31 Lokmân, 31/13.